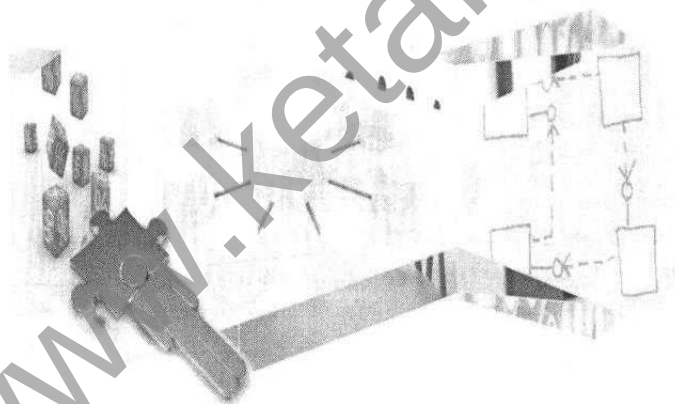

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای کاربردی اعتبارسنجی اشخاص (بارویکرد بانک‌ها و مؤسسات اعتبارسنجی)

تالیف:

حمید دیانت‌پی

۷۵۳ ۲۳۷۱

سرشناسه	: دیانت پی، حمید، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای کاربردی اعتبارسنجی اشخاص (با رویکرد بانکها و موسسات اعتبارسنجی)
مشخصات نشر	: تهران: کیومرث، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۱ ص.
شابک	: 978-600-5540-86-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیپای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۶۵۱۶۳

انتشارات کیومرث، تهران - خ انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، بین خیابان فخررازی و دانشگاه،

جنب بانک ملت، پلاک ۱۲۰۲، طبقه زیرین، تلفن: ۶۶۴۱۴۴۹۲، دورنگار: ۶۶۹۵۰۴۴۶

www.kumarsbook.com Email: info@kumarsbook.com

راهنمای کاربردی اعتبارسنجی اشخاص (با رویکرد بانکها و موسسات اعتبارسنجی)

مؤلف: حمید دیانت پی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

چاپ: اصلانی

لیتوگرافی: آرمانسا

صحافی: روشنگر

شابک: 978-600-5540-86-4

قیمت: ۱۰،۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
فصل ۱: تعاریف اولیه.....	۱۳
۱-۱- آشنایی با مراجع اعتباری؛.....	۱۵
۱-۱-۱- حوزه بین الملل.....	۱۵
۱-۱-۱-۱- کمیته بال (کمیته بازل)؛ (Basel Committee on Banking Supervision).....	۱۵
۱-۱-۱-۲- بیانیه بال ۱.....	۱۶
۱-۱-۱-۳- بیانیه بال ۲.....	۱۶
۱-۱-۱-۴- نسبت کفایت سرمایه (Capital Adequacy Ratio).....	۱۷
۱-۱-۱-۵- شورای پول و اعتبار.....	۱۷
۱-۱-۱-۶- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.....	۱۹
۱-۲- آشنایی با تعاریف، مفاهیم و اصطلاحات کاربردی.....	۱۹
۱-۲-۱- مباحث حقوقی و مستندات کاربردی آن در اعتبارسنجی.....	۱۹
۱-۲-۱-۱- مفاهیم کاربردی مرتبط در متون حقوقی (قوانین موضوعه).....	۱۹
۱-۲-۱-۱-۱- مضاربه.....	۱۹
۱-۲-۱-۱-۲- مشارکت مدنی.....	۱۹
۱-۲-۱-۱-۳- جعاله.....	۲۰
۱-۲-۱-۱-۴- قرض الحسنه.....	۲۰
۱-۲-۱-۱-۵- فروش اقساطی.....	۲۰
۱-۲-۱-۱-۶- اجاره به شرط تملیک.....	۲۰
۱-۲-۱-۱-۷- خرید دین.....	۲۰
۱-۲-۱-۱-۸- سلف.....	۲۰
۱-۲-۱-۱-۹- مساقات.....	۲۱
۱-۲-۱-۱-۱۰- مزارعه.....	۲۱
۱-۲-۱-۱-۱۱- سرمایه گذاری مستقیم.....	۲۱
۱-۲-۱-۱-۱۲- مشارکت حقوقی.....	۲۱
۱-۲-۱-۱-۱۳- وثیقه یا قرار وثیقه.....	۲۱

۱۴-۱-۱-۱-۱-۱ ضمانتنامه ۲۲

۱۵-۱-۱-۱-۱-۱ ضمانتنامه شرکت در مناقصه و مزایده ۲۳

۱۶-۱-۱-۱-۱-۱ ضمانتنامه حسن انجام کار ۲۳

۱۷-۱-۱-۱-۱-۱ ضمانتنامه پیش پرداخت ۲۳

۱۸-۱-۱-۱-۱-۱ ضمانتنامه استرداد کسور وجه الضمان ۲۳

۱۹-۱-۱-۱-۱-۱ ضمانتنامه تعهد پرداخت ۲۳

۲۰-۱-۱-۱-۱-۱ شخصیت و هویت متقاضی ۲۴

۱-۲۰-۱-۱-۱-۱ اشخاص حقوقی ۲۴

۱-۱-۲۰-۱-۱-۱ شرکت های تجاری ۲۴

۲-۱-۲۰-۱-۱-۱ مؤسسات غیر تجاری ۲۷

۳-۱-۲۰-۱-۱-۱ اشخاص حقوقی عمومی ۲۷

۲-۲۰-۱-۱-۱ اشخاص حقیقی ۲۸

۱-۲۱-۱-۱-۱ اساسنامه شرکت و اظهارنامه ثبت شرکت ها ۳۱

۲-۲۱-۱-۱-۱ شرکت نامه ۳۱

۱-۲۲-۱-۱-۱ روزنامه های رسمی (آگهی کلیه تغییرات در اساسنامه) ۳۱

۲-۲۲-۱-۱-۱ مدرک تحصیلی ۳۲

۱-۲۳-۱-۱-۱ شناسنامه و کارت ملی ۳۲

۱-۲۴-۱-۱-۱ اسناد مالکیت، اجاره نامه یا وکالت نامه و سرقفلی ۳۲

۱-۲۵-۱-۱-۱ پروانه ی بهره برداری ۳۳

۱-۲۶-۱-۱-۱ پروانه ی بهداشت ۳۳

۱-۲۷-۱-۱-۱ کارت بازرگانی ۳۳

۱-۲۸-۱-۱-۱ موافقت اصولی ۳۳

۱-۲۹-۱-۱-۱ پروانه ی فعالیت ۳۴

۱-۳۰-۱-۱-۱ گواهی رتبه بندی تشخیص صلاحیت ۳۴

۱-۳۱-۱-۱-۱ پروانه ی نظام مهندسی ۳۴

۱-۳۲-۱-۱-۱ پوشش های بیمه ای ۳۴

۱-۳۳-۱-۱-۱ مباحث مالی و مستندات کاربردی آن در اعتبارسنجی ۳۴

۱-۳۴-۱-۱-۱ مباحث حسابداری ۳۴

۱-۳۵-۱-۱-۱ صورت های مالی ۳۵

۱-۳۶-۱-۱-۱ ترازنامه ۳۵

۱-۳۷-۱-۱-۱ صورت سود و زیان ۳۵

۱-۳۸-۱-۱-۱ صورت سود و زیان جامع ۳۵

۱-۳۹-۱-۱-۱ صورت جریان وجه نقد ۳۵

- ۵۴..... ۱-۲-۲-۲-۲-۳ مرجع صدور گزارش بازرس قانونی
- ۵۴..... ۱-۲-۲-۱- مباحث بانکی
- ۵۴..... ۱-۲-۲-۳-۱ مراجع یا ارکان اعتباری
- ۵۵..... ۱-۲-۲-۳-۲ حد اعتباری
- ۵۵..... ۱-۲-۲-۳-۳ سقف اعتباری
- ۵۵..... ۱-۲-۲-۳-۴ سرمایه پایه
- ۵۵..... ۱-۲-۲-۳-۵ سرمایه اصلی
- ۵۵..... ۱-۲-۲-۳-۶ سرمایه تکمیلی
- ۵۵..... ۱-۲-۲-۳-۷ ریسک
- ۵۶..... ۱-۲-۲-۳-۷-۱ ریسک اعتباری
- ۵۷..... ۱-۲-۲-۳-۷-۲ ریسک نقدینگی
- ۵۷..... ۱-۲-۲-۳-۷-۳ ریسک کشوری
- ۵۷..... ۱-۲-۲-۳-۷-۴ ریسک نرخ بهره
- ۵۸..... ۱-۲-۲-۳-۷-۵ ریسک نرخ تبدیل ارز
- ۵۸..... ۱-۲-۲-۳-۷-۶ ریسک نوسانات قیمت‌ها
- ۵۸..... ۱-۲-۲-۳-۷-۷ ذینفع واحد
- ۵۹..... ۱-۲-۲-۳-۷-۷-۱ روابط مالکیتی
- ۵۹..... ۱-۲-۲-۳-۷-۷-۲ روابط مدیریتی
- ۵۹..... ۱-۲-۲-۳-۷-۷-۳ روابط مالی
- ۶۰..... ۱-۲-۲-۳-۷-۷-۴ گروه شرکتی
- ۶۰..... ۱-۲-۲-۳-۷-۷-۵ شرکت تابعه
- ۶۱..... ۱-۲-۲-۳-۷-۸ متقاضیان تسهیلات
- ۶۱..... ۱-۲-۲-۳-۷-۹ اعتبار اسنادی (LC)
- ۶۱..... ۱-۲-۲-۳-۷-۹-۱ انواع اعتبار اسنادی از نظر زمان پرداخت
- ۶۲..... ۱-۲-۲-۳-۷-۹-۲ فاینانس (Finance)
- ۶۲..... ۱-۲-۲-۳-۷-۹-۳ یوزانس (Usance)
- ۶۲..... ۱-۲-۲-۳-۷-۹-۴ ری‌فاینانس (ReFinance)
- ۶۴..... ۱-۲-۲-۳-۸ طبقه بندی اعتبارات اعطائی بانکی
- ۶۵..... ۱-۲-۲-۱- مباحث اقتصادی و مستندات کاربردی آن در اعتبارسنجی
- ۶۵..... ۱-۲-۳-۱ اینکو ترمز
- ۶۸..... ۱-۲-۳-۲ کالاهای مصرفی
- ۶۸..... ۱-۲-۳-۳ کالاهای واسطه‌ای
- ۶۸..... ۱-۲-۳-۴ کالاهای سرمایه‌ای

۶۸	۱-۲-۳-۵- کالاهای بادوام و کالاهای بی دوام
۶۸	۱-۲-۳-۶- کالاهای مکمل و کالاهای جانشین
۶۸	۱-۲-۳-۷- کالای ضروری
۶۸	۱-۲-۳-۸- کالای اساسی
۶۹	۱-۲-۳-۹- کالای لوکس
۶۹	۱-۲-۳-۱۰- کالای عمومی
۶۹	۱-۲-۳-۱۱- کالای سوپسیدی
۶۹	۱-۲-۳-۱۲- تحریم اقتصادی
۶۹	۱-۲-۳-۱۳- تراز بازرگانی، موازنه تجاری - تراز پرداختها
۶۹	۱-۲-۳-۱۴- تقاضای کل
۷۰	۱-۲-۳-۱۵- تورم
۷۰	۱-۲-۳-۱۶- تولید
۷۰	۱-۲-۳-۱۷- تولید انبوه
۷۰	۱-۲-۳-۱۸- ثبات اقتصادی
۷۰	۱-۲-۳-۱۹- حجم سرمایه
۷۰	۱-۲-۳-۲۰- درآمد
۷۱	۱-۲-۳-۲۱- رکود
۷۱	۱-۲-۳-۲۲- رونق
۷۱	۱-۲-۳-۲۳- کنز کردن
۷۱	۱-۲-۳-۲۴- مبانی بررسی بازار محصول
۷۲	۱-۲-۳-۲۴-۱- شناخت محصول
۷۳	۱-۲-۳-۲۴-۲- روش تولید
۷۴	۱-۲-۳-۲۴-۳- عرضه محصول
۷۴	۱-۲-۳-۲۴-۳-۱- تولید داخلی
۷۴	۱-۲-۳-۲۴-۳-۲- واردات
۷۵	۱-۲-۳-۲۴-۴- موجودی انبار
۷۵	۱-۲-۳-۲۴-۵- تقاضای محصول
۷۵	۱-۲-۳-۲۴-۵-۱- بخش تقاضای خارجی (صادرات)
۷۵	۱-۲-۳-۲۴-۵-۲- بخش تقاضای داخلی
۷۶	۱-۲-۳-۲۴-۶- پیش بینی تقاضا
۷۶	۱-۲-۳-۲۴-۷- بررسی بازار جهانی و منطقه‌ای

فصل ۲: اطلاعات اولیه و برنامه‌های بررسی آن ۷۷

فرآیند جمع‌آوری و پردازش اطلاعات اعتباری ۷۹

روش‌های رایج جهت جمع‌آوری مدارک و مستندات اعتبارسنجی ۷۹

۱-۲- روش C5 ۷۹

۲-۲- روش SP ۷۹

۳-۲- روش LAPP ۸۰

۱-۳-۲- چک لیست اطلاعات مورد نیاز ۸۳

۱-۱-۳-۲- برنامه بررسی اطلاعات مأخوذه ۸۷

۱-۱-۳-۲-۱- برنامه بررسی اطلاعات عمومی ۸۷

۲-۱-۳-۲-۱- برنامه بررسی اطلاعات مالی ۹۸

۳-۱-۳-۲-۱- برنامه بررسی اطلاعات بازار ۱۰۲

۲-۳-۲- مأخذ دسترسی به اطلاعات متقاضی ۱۰۵

فصل ۳: ضمانت و پیوست‌ها ۱۲۱

منابع و مأخذ ۱۳۴

پیشگفتار

با تشکیل موسسات اعتبارسنجی و رتبه‌بندی در ایران، مسأله وحدت روش در عملیات اجرایی اعتبارسنجی به‌طور محسوسی احساس می‌گردد. بدین لحاظ تهیه و تدوین یک دستورالعمل جامع که علاوه بر ایجاد وحدت رویه بتواند خدمات حرفه‌ای را در حد یکسانی از کیفیت در سطح صنعت اعتبارسنجی و در رابطه با متقاضیان اخذ اعتبار از بانک‌ها ارائه نماید، مورد تأکید قرار گرفت. بدین ترتیب اهم اهداف مورد نظر در تهیه و تدوین کتاب حاضر را می‌توان بشرح ذیل خلاصه نمود:

- فراهم سازی ابزاری اجرایی که به عنوان معیار و الگویی مشخص، عملیات اجرایی اعتبارسنجی واحدهای مختلف را هدایت و هماهنگ نموده و مقایسه مهارت‌های حرفه‌ای را امکان‌پذیر سازد؛

- ارتقاء کیفیت اجرای عملیات اعتبارسنجی از طریق ارائه یک متدولوژی مناسب که دارای کارایی و انعطاف‌پذیری لازم بوده و سطح مطلوبی از استانداردهای حرفه‌ای در آن ملحوظ شده باشد؛

- فراهم آوردن مجموعه‌ای که جهت آموزش نظری و کاربردی در سطح سازمان و در مقیاس وسیع‌تر در سطح صنعت اعتبارسنجی مورد استفاده قرار گیرد؛

- ایجاد مفاهیم مشترک اجرایی و فنی جهت تسهیل ارائه خدمات حرفه‌ای مناسب و مطلوب در سطح کشور.

متدولوژی مورد عمل در این کتاب، در کنار رعایت استانداردها و رهنمودهای متداول خاص این صنعت، از اصول زیر پیروی می‌کند:

- ارائه خدمات یکسان و یکنواخت از لحاظ کیفیت حرفه‌ای به کلیه مشتریان؛
- قابلیت کاربرد در کلیه کارهای اعتبارسنجی اعم از کارهای بزرگ یا کوچک، ساده یا پیچیده با حفظ سطح مطلوبی از استانداردهای حرفه‌ای؛
- آزادی کامل کارشناس اعتباری جهت اعمال قضاوت حرفه‌ای در مواجهه با وضعیت‌های

مختلف کاری.

با رعایت اصول اخیر، متدولوژی مندرج در این کتاب، هم انعطاف پذیری لازم را جهت مواجهه با وضعیت‌های متفاوت در بردارد و هم از چارچوب کافی برای هدایت عملیات اعتبارسنجی جهت نیل به نتایج صحیح برخوردار است. در عین حال باید توجه داشت که موفقیت هر متدولوژی، تا حد زیادی به کاربرد هوشیارانه آن بستگی دارد. هر چند، شکل و روش جمع‌آوری اطلاعات و نحوه گزارشگری اعتبارسنجی را می‌توان از قبل طراحی کرد، لیکن فرآیند حصول به نتیجه صحیح، از توان، دانش و تجربه کارشناس اعتباری تأثیر می‌پذیرد.

کتاب حاضر به شرح روش‌ها، تهیه برنامه بررسی اطلاعات مورد نیاز و در برخی مواقع، راهنمایی جهت انجام قضاوت صحیح می‌پردازد. در عین حال، انجام کار به نحوی جامع، پیگیری نکات مورد سوال تا حصول نتیجه، انجام اقتصادی کار از طریق تمرکز آن بر موضوعات و نکات با اهمیت و محدود کردن کار در حد لازم جهت دستیابی به شواهد و مستندات کافی، از جمله مواردی است که بایستی همواره مد نظر قرار بگیرد.